



Oplegnotitie open standaarden, lijsten

Vergadering: Forum Standaardisatie woensdag 19 juni 2024

Agendapunt: 3

Documentnummer: FS-20240619.3

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Stuurgroep Open Standaarden

Versie: 1.0

Bijlagen: FS-20240619.3A-forumadvies-geo-standaarden-generatiewissel
FS-20240619.3B-forumadvies-geopackage-versiewijziging
FS-20240619.3C-intakeadvies-nlcs-versiewijziging
FS-20240619.3D-intakeadvies-acme
FS-20240619.3E-intakeadvies-nl-sbb

Rechten: [CC0 publieke domeinverklaring](#)

Samenvatting

Ter besluitvorming

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies:

- A. betere gegevensuitwisseling:
volgende generatie **Geo-standaarden** verplichten (Forumadvies)
- B. betere gegevensuitwisseling:
nieuwe versie voor downloaden geo-informatie **GeoPackage** verplichten (Forumadvies)
- C. betere gegevensuitwisseling
nieuwe versie tweedimensionale ontwerptekeningen **NLCS** verplichten (Intakeadvies)
- D. veiliger internet
automatiseren van uitgifte van certificaten **ACME** verplichten (Intakeadvies)
- E. meer toegang en openbaarheid
eenduidig beschrijven van begrippen **NL-SBB** verplichten (Intakeadvies)

Ter kennisname

F. Voortgang lopende procedures

1. Betere gegevensuitwisseling:

a. uitwisseling van bouw informatie **NLRS** (bouwen en wonen)

blijven aanbevelen aan de overheid in nieuwe versie

b. vindbaarheid van leermaterialen **NL LOM** (onderwijs en cultuur)

niet meer verplichten aan de overheid

c. structureren en documenteren van REST API's **REST API Designrules**
(uitwisselingsfundament)

blijven verplichten aan de overheid in nieuwe versie

2. Veilig internet:

d. adressering van ICT-systemen binnen een netwerk **IPv6** (veilig internet)

verduidelijken functioneel toepassingsgebied en advisering verzwaring verplichten

3. Meer toegang en openbaarheid:

e. vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie **MDTO**

f. kennismodel voor overheidsinformatie **TOOI**

G. Voortgang doorontwikkeling lijst (aanbevolen) standaarden

H. Mededeling vanuit Stuurgroep Open Standaarden

Ter besluitvorming

Ad A. Betere gegevensuitwisseling: volgende generatie Geo-standaarden verplichten (Forumadvies)

[Bijlage: FS-20240619.3A-forumadvies-geo-standaarden-generatiewissel]

Als het ook voor niet-geospecialisten gemakkelijker wordt om geo-data te gebruiken, komt er meer geo-informatie beschikbaar. OGC-API standaarden dragen hieraan bij. OGC-API standaarden maken het makkelijker om data te ontsluiten en te gebruiken. Zo kan geo-informatie eenvoudiger en meer gebruikt worden voor oplossingen in grote maatschappelijke opgaven zoals energietransitie, woningbouw of stikstof.

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met de volgende adviezen:

- a) de drie **OGC-API standaarden** voor het publiceren en uitwisselen van geo-informatie op het web verplichten aan de overheid als onderdeel van de geclusterde Geo-standaarden set
- b) **WMS en WFS standaarden** voor uitwisselen van geo-informatie als kaartbeelden ('plaatjes') of object-gericht op het web aanbevelen aan de overheid (verplaatsen van de 'Pas-toe-leg-uit' lijst naar de lijst aanbevolen standaarden)

Advies

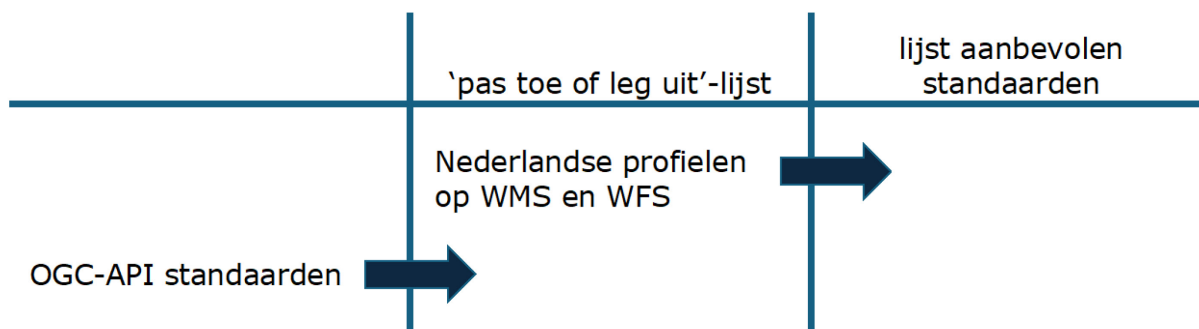
De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om de drie **OGC-API standaarden** (OGC-API - Features - Part 1: Core, OGC-API – Features – Part 2: Coordinate Reference Systems by Reference en OGC-API – Tiles - Part 1: Core) te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting).

Daarnaast adviseert de Stuurgroep Open Standaarden het Forum Standaardisatie om **WMS en WFS standaarden** aan te bevelen aan de overheid door deze te verplaatsen van de 'Pas-toe-leg-uit' lijst naar de lijst aanbevolen standaarden met voor WMS en WFS ieder een eigen registratie op de lijst aanbevolen standaarden.

OGC-API standaarden zijn volgende generatie standaarden voor het publiceren en uitwisselen van geo-informatie op het web t.o.v. de huidige standaarden WMS en WFS uit de basisset Geo-standaarden op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie.

Samenvatting

Dit advies draait primair om de opvolging van een oude generatie standaarden door een nieuwe generatie (op REST API's gebaseerde) standaarden.



Figuur 1 - Opvolging van oude generatie standaarden (WMS en WFS) door een nieuwe generatie (op REST API's gebaseerde) standaarden (OGC-API standaarden)

Het gaat om de volgende wijzigingen:

1. twee modulaire standaarden toevoegen aan de set Geo-standaarden op de 'Pas toe of leg uit'-lijst als moderne opvolger van het Nederlands profiel op WFS:
 - a. OGC API – Features - Part 1: Core
 - b. OGC API – Features – Part 2: Coordinate Reference Systems by Reference
2. één modulaire standaard toevoegen aan de set Geo-standaarden op de 'Pas toe of leg uit'-lijst als de-facto moderne opvolger van het Nederlandse profiel op WMS: a. OGC API – Tiles – Part 1: Core
3. de Nederlandse profielen op WMS en WFS van de 'Pas toe of leg uit'-lijst verplaatsen naar de lijst aanbevolen standaarden

De intentie voor de indiener Geonovum voor het verplichten van OGC-API standaarden is mede om een transitie te bewerkstelligen van een vorige generatie standaarden WMS en WFS naar een nieuwe generatie standaarden OGC-API. OGC-API standaarden sluiten beter dan WMS en WFS aan bij de huidige ontwikkelingen rond data op het web en bij de Nederlandse API strategie. De genoemde OGC-API standaarden maken het makkelijker om data te ontsluiten en te gebruiken. Ten opzichte van de nieuwe OGC-API standaarden worden de huidige WMS en WFS standaarden gezien als relatief complex, waardoor de potentiële meerwaarde van het (geo-)datagedreven werken slechts gedeeltelijk gerealiseerd wordt.

Voorwaarde voor deze generatiewissel is een transitiestrategie van Geonovum om binnen een jaar na besluitvorming in het OBDO in afstemming met Forum Standaardisatie een roadmap op te stellen voor de migratie naar de nieuwe generatie standaarden. De transitiestrategie met roadmap en duidelijk communicatieplan zorgt voor voorspelbaarheid voor aangesloten partijen zodat partijen een afgewogen keuze kunnen maken bij investeringen. Hierin moet duidelijk worden hoe lang een 'leg uit' (uit het ['Pas toe of leg uit-principe'](#)) in het jaarverslag nog wenselijk is bij gebruik van alleen WMS/ WFS standaarden in plaats van OGC-API standaarden, hoe hierover gecommuniceerd wordt en hoe het gebruik van de standaarden gemeten wordt.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling

Veel grote maatschappelijke opgaven (denk aan de energietransitie, woningbouw en stikstof) hebben een duidelijke ruimtelijke component hebben. Geografische informatie is een

noodzakelijke bouwsteen voor het datagedreven werken aan oplossingen voor deze opgaven.

De OGC-API standaarden dragen bij aan betere gegevensuitwisseling doordat geo-informatie laagdrempelig en minder afhankelijk van geo-expertise benut kan worden. Zodoende kunnen dankzij OGC-API standaarden niet geo-specialisten gemakkelijker geo-data bevragen en gebruiken waardoor geo-informatie beter beschikbaar wordt en eenvoudiger toegepast kan worden in combinatie met andere data. Burgers zullen gaan merken dat er in de dienstverlening beter met kaartinformatie kan worden gewerkt.

Hoe is het proces verlopen?

Op 6 december 2022 heeft Geonovum het wijzigingsverzoek voor de basisset Geo-standaarden ingediend. Het verzoek richt zich op de generatiewissel van WMS en WFS naar OGC-API standaarden, en op het verplichten van een nieuwe versie van GeoPackage. Dit 'Forumadvies Geo-standaarden generatiewissel' richt zich specifiek op de generatiewissel van WMS en WFS naar OGC-API standaarden.

Op basis van het [intakeadvies](#) heeft het Forum Standaardisatie op 27 september 2023 besloten de aanmelding voor de generatiewissel Geo-standaarden in procedure te nemen.

De expertgroep is op 18 januari 2024 bijeengekomen om de standaard te toetsen tegen de criteria en geïdentificeerde aandachtspunten te bespreken. Aan dit expertonderzoek namen vertegenwoordigers deel uit een coalitie van overheid en bedrijfsleven.

Het Bureau Forum Standaardisatie publiceerde het expertadvies ter openbare consultatie op internetconsultatie.nl van 18 april 2024 tot 13 mei 2024. In de openbare consultatie is één reactie ontvangen die de toegevoegde waarde van OGC-API standaarden onderschreef maar wel het advies afgaf de daadwerkelijke generatiewissel op een later moment opnieuw te overwegen.

Dit Forumadvies is opgesteld op basis van het expertadvies, reactie uit de openbare consultatie en inzichten van de leden van het Forum Standaardisatie zelf. Indien het Forum Standaardisatie instemt met dit advies wordt het aan het OBDO ter besluitvorming voorgelegd.

Over de standaard

OGC-API standaarden

De OGC-API standaarden zijn een modulaire standaard die het mogelijk maken om geo-informatie op het web te creëren, wijzigen en bevragen, en bevatten eisen en aanbevelingen voor API's die op een gestandaardiseerde manier ruimtelijke data over *features* ontsluiten. Een *feature* is een '*abstraction of real world phenomena*' (ISO19101-1:2014). 'Part 1: Core' biedt de minimale functionaliteit, 'Part 2: Coordinate Reference Systems' is nodig om de geografische informatie in de in Nederland gangbare Coördinaatreferentiestelsel uit te kunnen wisselen.

OGC-API – Tiles (het derde onderdeel) biedt de bouwblokken voor het bouwen van web-API's waarmee geo-informatie als Tiles (tegels – vooraf gerenderde kaartbeelden) worden ontsloten. Online kaartviewers kunnen dergelijke API's gebruiken om de kaartbeelden op te halen bij aanbieders.

Meer algemene informatie over de OGC-API familie van standaarden is te vinden op de webpagina van de [OGC](#).

WMS en WFS standaarden

Zowel het WMS- als het WFS-profiel zijn specificaties op internationale ISO-standaarden, respectievelijk ISO 19128, versie 1.1 en ISO 19142 voor Web Feature Services 2.0, versie 1.1. In het Web Map Services (WMS)-profiel zijn zaken beschreven als het bestandsformaat en het coördinatenstelsel. Met een Web Feature Service (WFS) protocol zijn er meer mogelijkheden dan alleen het bekijken van informatie; extra mogelijkheden van WFS zijn informatie opvragen, aanleveren, bewerken en analyseren. De Nederlandse profielen zijn ontwikkeld om de nog aanwezige vrijheidsgraden in de internationale standaarden in te perken.

Geonovum beheert WMS- als het WFS-profiel.

Ad B. Betere gegevensuitwisseling: nieuwe versie voor downloaden geo-informatie GeoPackage verplichten (Forumadvies)

[Bijlage: FS-20240619.3B-forumadvies-geopackage-versiewijziging]

GeoPackage draagt bij aan betere gegevensuitwisseling doordat overheden en organisaties eenvoudiger geo-informatie uit (geo)basisregistraties en andere centrale of decentrale voorzieningen kunnen uitwisselen. Zo zorgt GeoPackage voor meer transparantie en openbaarheid van overheidsinformatie.

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met de volgende adviezen:

standaard voor downloaden geo-informatie **GeoPackage** te blijven verplichten in de nieuwe versie (1.3.1) aan overheid

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om GeoPackage in de nieuwe versie (1.3.1) te blijven verplichten aan de overheid via 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie als onderdeel van de geclusterde Geo-standaarden set.

GeoPackage is een standaard voor het ter download aanbieden van geografische informatie aan derden.

Er is voldoende ervaring en draagvlak binnen de Nederlandse overheid voor GeoPackage in de nieuwe versie (1.3.1). De nieuwe versie (1.3.1) bevat verbeteringen in de gebruikerservaringen voor de samenstellers van de te downloaden datasets. De nieuwe versie heeft geen impact op de afnemers van de te downloaden datasets. GeoPackage kent brede ondersteuning in software. Voor de afnemers of ontvangers is er geen verschil.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling

GeoPackage draagt bij aan betere gegevensuitwisseling doordat overheden en organisaties eenvoudiger geo-informatie uit (geo)basisregistraties en andere centrale of decentrale voorzieningen kunnen uitwisselen, zowel onderling als met burgers en bedrijven. Deze breed toegankelijke en laagdrempelige gegevensuitwisseling via GeoPackage zorgt voor meer transparantie en openbaarheid van overheidsinformatie. De ondersteuning van GeoPackage in verschillende softwarepakketten is goed.

Hoe is het proces verlopen?

Op 6 december 2022 heeft Geonovum het wijzigingsverzoek voor de basisset Geo-standaarden ingediend. Het verzoek richt zich op de generatiewissel van WMS en WFS naar OGC-API standaarden, en op het verplichten van een nieuwe versie van GeoPackage. Dit 'Forumadvies GeoPackage versiewijziging' richt zich specifiek op het blijven verplichten van GeoPackage in de nieuwe versie (1.3.1).

Op basis van het [intakeadvies](#) heeft het Forum Standaardisatie op 27 september 2023 besloten de aanmelding voor de versiewijziging GeoPackage in procedure te nemen.

De expertgroep is op 18 januari 2024 bijeengekomen om de standaard te toetsen tegen de criteria en geïdentificeerde aandachtspunten te bespreken. Aan dit expertonderzoek namen vertegenwoordigers deel uit een coalitie van overheid en bedrijfsleven.

Het Bureau Forum Standaardisatie publiceerde het expertadvies ter openbare consultatie op [internetconsultatie.nl](#) van 18 april 2024 tot 13 mei 2024. In de openbare consultatie is één reactie ontvangen die het blijven verplichten van GeoPackage in de nieuwe versie (1.3.1) aan de overheid ondersteunt.

Dit Forumadvies is opgesteld op basis van het expertadvies, reactie uit de openbare consultatie en inzichten van de leden van het Forum Standaardisatie zelf. Indien het Forum Standaardisatie instemt met dit advies wordt het aan het OBDO ter besluitvorming voorgelegd.

Over de standaard

GeoPackage is bedoeld voor het ter download aanbieden aan derden van geografische informatie en moet gezien worden als aanvulling op [GML](#). GeoPackage levert compacte bestanden en kent brede ondersteuning in software. De release notes ([versie 1.3.0 en 1.3.1](#)) van de Open Geospatial Consortium (OGC) beschrijven exacte wijzigingen ten opzichte van de huidige 1.2 versie op de 'Pas toe of leg uit'-lijst. De wijzigingen in versie 1.3.1 betreffen de duidelijkheid, consistentie en juistheid van kleine onderdelen van de standaard.

[Open Geospatial Consortium \(OGC\)](#) beheert GeoPackage.

Ad C. Betere gegevensuitwisseling: nieuwe versie tweedimensionale ontwerptekeningen NLCS verplichten (Intakeadvies)

[Bijlage: FS-20240619.3C-intakeadvies-nlcs-versiewijziging]

Oprachtgevers voor grond-, weg- en waterbouw- (GWW) projecten besteden ontwerp- en tekenwerk vaak uit. De Nederlandse CAD Standaard (NLCS) is een tekenstandaard voor het maken van deze 2D-ontwerptekeningen. Dankzij NLCS ontstaat er meer eenheid in het tekenwerk en kunnen digitale tekeningen makkelijker worden uitgewisseld. De nieuwe versie van NLCS bevordert de samenwerking tussen domeinen ruimtelijke ordening, bouw, stedelijk waterbeheer doordat tekenlagen uit deze domeinen eenvoudig kunnen worden hergebruikt.

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met de volgende adviezen:

toetsen om standaard voor tweedimensionale ontwerptekeningen **NLCS** in de nieuwe versie (versie 5.0) te blijven verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) (betere gegevensuitwisseling)

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om de nieuwe versie van de Nederlandse CAD Standaard (**NLCS**) in de nieuwe versie (versie 5.0) te blijven verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting). NLCS zorgt voor meer eenheid in tweedimensionale ontwerptekeningen (bouwen en wonen). Daarnaast adviseert de Stuurgroep het Forum Standaardisatie na te gaan of de beheerorganisatie digiGO in aanmerking komt voor het predicaat 'uitstekend beheer'.

NLCS in de nieuwe versie bevordert de samenwerking tussen domeinen (ruimtelijke ordening, bouw, stedelijk waterbeheer) door de toevoeging van een *mapping* met de Gegevenswoordenboek Stedelijk Water (GWSW) en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Daarmee kan nu binnen NLCS eenvoudig gebruik gemaakt worden van deze tekenlagen als ondergrond. Daarnaast voorziet de versiewijziging in een aantal kleinere aanpassingen en correcties.

Een expertonderzoek is aangewezen om de standaard in de nieuwe versie te toetsen aan de criteria voor blijven verplichten van NLCS in de nieuwe versie met extra aandacht voor de punten die naar voren zijn gekomen tijdens het intakegesprek en voor het criterium 'open beheerproces' vanwege het verzoek van de beheerorganisatie voor predicaat 'uitstekend beheer'.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling

NLCS draagt bij aan eenduidige interpretatie en herkenbaarheid van ontwerptekeningen, van de tekentafel tot in het veld. Dit leidt tot meer veiligheid en efficiëntie in de hele keten in de bouwsector.

Organisaties hanteren vaak een eigen tekenstandaard voor de opbouw van digitale tekeningen. Dit belemmert de uitwisseling en het hergebruik van tekeningen waardoor tekeningen vaak opnieuw moeten worden getekend. Dit is inefficiënt, kan leiden tot misverstanden en fouten, en bemoeilijkt de kwaliteitscontrole van de tekeningen. Door opdrachtnemers gebruik te laten maken van NLCS ontstaat er meer eenheid in het tekenwerk, kunnen digitale tekeningen makkelijker worden uitgewisseld en blijven ze geruime tijd na oplevering bruikbaar bij onderhoud en reconstructie.

Hoe is het proces verlopen?

Op 9 november 2023 heeft digiGO NLCS aangemeld om te toetsen of de standaard in de nieuwe versie (versie 5.0) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting). Op 13 maart 2024 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, procedurebegeleider InnoValor Advies en Bureau Forum Standaardisatie.

Over de standaard

De [Nederlandse CAD Standaard \(NLCS\)](#) is een tekenstandaard voor het maken van 2D-ontwerptekeningen. Alle informatie in een tekening wordt gekoppeld aan objecten die in lagen worden geordend in een tekening. Gebruikers kunnen hiervoor een standaard objectenbibliotheek gebruiken die met NLCS wordt meegeleverd. Ook kunnen gebruikers hun eigen bibliotheek gebruiken zolang de objecten voldoen aan de door NLCS voorgeschreven structuur.

In de nieuwe versie 5.0 is ten opzichte van versie 4.2 (die nu op de lijst staat) een *mapping* met Gegevenswoordenboek Stedelijk Water (GWSW) en de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) toegevoegd. Dit maakt het mogelijk om Geografisch Informatiesysteem (GIS)-kaarten uit Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK) in te laden als ondergrond in de CAD tekening (PDOK is een platform voor het ontsluiten van geodatasetten van Nederlandse overheden). Daarnaast bevat versie 5.0 een aantal kleinere wijzigingen en correcties.

digiGO (platform voor digitaal samenwerken in de gebouwde omgeving) beheert NLCS.

Ad D. Veiliger internet: automatiseren van uitgifte van certificaten ACME verplichten (Intakeadvies)

[Bijlage: FS-20240619.3D-intakeadvies-acme]

Beveiligingscertificaten zijn unieke sleutels waarmee digitale systemen zich identificeren bij het online verbinden met een ander systeem. Als certificaten verlopen en niet tijdig of niet goed vernieuwd worden, zijn websites of systemen niet meer beschikbaar. ACME bevat een protocol voor het geautomatiseerd uitgeven en vernieuwen van beveiligingscertificaten. Zo draagt ACMEprotocol bij aan betrouwbaarheid van de digitale overheid, onder andere via een doorlopende beschikbaarheid van overheidswebsites en overheidssystemen via het web.

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met de volgende adviezen:

toetsen of standaard voor automatiseren van uitgifte van certificaten **ACME** geschikt is te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) (veiliger internet).

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om Automatic Certificate Management Environment (**ACME**) (automatiseren van uitgifte van certificaten) in procedure te nemen. ACME draagt bij aan een beter beveiligde internetverbinding doordat ACME de automatisering van certificaatuitgifte en domeinvalidatie vereenvoudigt.

ACME bevat een protocol voor het geautomatiseerd uitgeven en vernieuwen van beveiligingscertificaten. Gebruik van het ACMEprotocol zorgt ervoor dat tijdrovende en foutgevoelige, handmatige stappen met betrekking tot de *lifecycle* van certificaten kunnen worden geautomatiseerd. Uitgangspunt voor de beoogde toetsingsprocedure is het verplichten of aanbevelen van ACME voor domeinvalidatie voor web.

Een uitgebreid expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de criteria voor opname op de lijst open standaarden met extra aandacht voor de punten die naar voren zijn gekomen tijdens het intakegesprek. Onderdeel van dit expertonderzoek is om te toetsen om standaard te verplichten aan de overheid (via 'Pas toe of leg uit'-verplichting) of aan te bevelen aan de overheid.

Belang van de standaard: veiliger internet

Het gebruik van ACME draagt bij aan bereikbaarheid en betrouwbaarheid van de digitale overheid, onder andere in de vorm van een hoge en doorlopende beschikbaarheid van overheidswebsites en overheidssystemen via het web. Daarnaast zorgt het gebruik van ACME voor minder beheerlast voor het gebruik van beveiligingscertificaten. Dit bevordert een veilige en betrouwbare informatieverstrekking en gegevensuitwisseling.

Met de toename van het aantal websites en een ontwikkeling van kortere geldigheidsduur van certificaten, schaalt het slecht om de tijdige vernieuwing van certificaten handmatig te blijven doen. Het gebruik van ACMEprotocol zorgt ervoor dat het bovenstaande proces kan worden

geautomatiseerd. Geautomatiseerde validatie zorgt voor betrouwbaardere validatie en daarmee voor een betrouwbare digitale overheid.

Hoe is het proces verlopen?

Op 9 november 2023 heeft Rijkswaterstaat ACMEprotocol aangemeld om te toetsen of de standaard geschikt is om aan te bevelen aan de overheid. Op 26 februari 2024 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, procedurebegeleider InnoValor Advies en Bureau Forum Standaardisatie. Uit het intakegesprek en uit reacties naar aanleiding van de aanmelding is naar voren gekomen gekomen om ook een verplichting van ACMEprotocol te onderzoeken in de toetsingsprocedure.

Over de standaard

Het [Automatic Certificate Management Environment](#) (ACME) betreft een protocol voor het geautomatiseerd uitgeven en vernieuwen van beveiligingscertificaten. Deze certificaten hebben een afgebakende geldigheidsduur. Het beheer van deze certificaten brengt het nodige handwerk met zich mee. Zo leidt het niet tijdig verlengen of het maken van fouten bij verlengen van certificaten met enige regelmaat tot het niet beschikbaar zijn van (overheids)websites of -systemen. De toepassing van het ACMEprotocol maakt het beheer van deze certificaten efficiënter en beduidend minder foutgevoelig. Ook maakt gebruik van ACME het overstappen naar een andere certificaatleverancier eenvoudiger.

Er zijn verschillende soorten certificaat validaties: *extended validation*, *organisation validation* en *domain validation*. Uitgangspunt voor de beoogde toetsingsprocedure is het verplichten of aanbevelen van ACME voor domeinvalidatie voor web zoals websites, webapplicaties, intranetsites en zogenaamde *machine-to-machine* koppelingen van systemen.

Internet Engineering Task Force (IETF) beheert het ACMEprotocol.

Ad E. Meer toegang en openbaarheid: eenduidig beschrijven van begrippen NL-SBB verplichten (Intakeadvies)

[Bijlage: FS-20240619.3E-intakeadvies-nl-sbb]

Bij verantwoorde gegevensuitwisseling hoort een duidelijke bijsluiters met de context en betekenis van de gegevens. Hiervoor zorgt NL-SBB. NL-SBB helpt om in begrijpelijke taal aan burgers uit te leggen wat begrippen betekenen in de context waarin ze met de overheid te maken hebben. Zo draagt NL-SBB bij aan betrouwbare overheidsinformatie en betere informatievoorziening.

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met de volgende adviezen:

toetsen om standaard voor eenduidig beschrijven van begrippen **NL-SBB** geschikt is te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) (meer toegang en openbaarheid).

Advies

De Stuurgroep Open Standaarden adviseert het Forum Standaardisatie om Standaard voor het beschrijven van begrippen (NL-SBB) in procedure te nemen. NL-SBB geeft aan hoe begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus eenduidig worden beschreven. Daarnaast adviseert de Stuurgroep het Forum Standaardisatie na te gaan of de beheerorganisatie Geonovum in aanmerking komt voor het predicaat 'uitstekend beheer'.

Een uitgebreid expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de criteria voor opname op de lijst open standaarden met extra aandacht voor de punten die naar voren zijn gekomen tijdens het intakegesprek en voor het criterium 'open beheerproces' vanwege het verzoek van de beheerorganisatie voor predicaat 'uitstekend beheer'.

Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling

NL-SBB draagt bij aan betrouwbare overheidsinformatie en betere informatievoorziening doordat NL-SBB helpt om in begrijpelijke taal aan burgers uit te leggen wat begrippen betekenen in de context waarin ze met de overheid te maken hebben. De standaard draagt tevens bij aan een betere samenwerking tussen overheden waardoor het mogelijk wordt om de overheid als één te benaderen en overheden een integrale aanpak en dienstverlening kunnen aanbieden.

Hoe is het proces verlopen?

Op 22 november 2023 heeft Kadaster NL-SBB aangemeld om te toetsen of de standaard geschikt is om aan te bevelen aan de overheid. Op 10 april 2024 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, procedurebegeleider InnoValor Advies en Bureau Forum Standaardisatie.

Over de standaard

De [Standaard voor het beschrijven van begrippen \(NL-SBB\)](#) geeft aan hoe begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus eenduidig worden beschreven. NL-SBB biedt een kader voor het vastleggen begrippen. Het begrippenkader “vangt” de betekenis van een begrip. Er is aandacht voor uitleg in begrijpelijke taal (B1 niveau) en de verwijzing naar de (juridische) grondslag van een begrip in een geschreven bron of een bron op het internet (zoals wetten.nl).

De standaard is zo opgezet dat een begrippenkader volgens NL-SBB als linked data kan worden gepubliceerd. Daarmee kunnen organisaties los van het niveau van de door hen gebruikte technologie de standaard toepassen als eerste stap op weg naar semantische interoperabiliteit.

Geonovum beheert NL-SBB.

Ter kennisname

Ad F. Voortgang lopende procedures

[Bijlage: geen]

1. Betere gegevensuitwisseling

a. Uitwisseling van bouw informatie NLRS

Forum Standaardisatie toetst of de standaard voor uitwisseling van bouw informatie NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) geschikt is om te blijven aanbevelen aan de overheid. NLRS is een standaard voor uitwisselen van bouw informatie waarin afspraken zijn vastgelegd over naamgeving, modelstructuur, en gebruik van parameters.

Stichting Revit Standards heeft NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) op 16 oktober 2022 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Forum Standaardisatie heeft op 27 september 2023 besloten om de versiewijziging van NLRS in procedure te nemen. De expertbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 7 februari 2024. De openbare consultatie staat gepland voor medio juni 2024.

b. Vindbaarheid van leer materialen NL LOM

Forum Standaardisatie zet de toetsing voort om de standaard voor het beschrijven van onderwijs materialen NL LOM niet meer te verplichten aan de overheid. NL LOM bevordert de herbruikbaarheid van onderwijs materiaal door deze beter vindbaar te maken aan de hand van beschrijvingen (metadata).

De beheerorganisatie Stichting Edustandaard heeft op 9 juni 2021 het verzoek voor het niet meer verplichten van NL LOM aan de overheid ingetrokken nadat experts hadden geadviseerd nog een keer extra na te gaan in hoeverre de plaatsing van NL LOM op de 'pas toe of leg uit'-lijst bijdraagt aan de adoptie van NL LOM. Een vraag die hierbij speelt, is of het werkingsgebied van NL LOM zich de afgelopen twee jaren heeft uitgebreid buiten de onderwijssector. Eind 2023 zijn er geen duidelijke tekenen van een uitbreiding van het werkingsgebied voor NL LOM. Het Bureau Forum Standaardisatie hervat daarom de procedure om NL LOM niet meer te verplichten aan de overheid. De expertbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 16 april 2024. De openbare consultatie staat gepland voor medio juni 2024.

c. Structureren en documenteren van REST API's REST API Designrules

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor structureren en documenteren van REST API's REST API Designrules in de nieuwe versie (2.0.0) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid. REST API Designrules zijn afspraken voor ontwikkelaars tijdens het bouwen van een REST-API voor de publieke sector.

Logius heeft REST API Designrules in de nieuwe versie (2.0.0) op 2 februari 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 18 april 2024. De verwachting is het Intakeadvies na de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

2. Veiliger internet

d. Adressering van ICT-systemen binnen een netwerk IPv6 en IPv4

Forum Standaardisatie start een procedure voor het verduidelijken van het functioneel toepassingsgebied voor IPv6. IPv6 bepaalt dat ieder ICT-systeem binnen een netwerk een uniek nummer (IP-adres) heeft; hierdoor kunnen ICT-systemen elkaar herkennen en onderling data uitwisselen.

Forum Standaardisatie is op 6 mei 2020 akkoord gegaan om een procedure te starten voor het verduidelijken van het functioneel toepassingsgebied op basis van de aanbevelingen uit het [evaluatie-onderzoek van IPv6 en IPv4](#) (2020). Een adoptievraag uit najaar 2023 is een directe aanleiding om uitvoering te geven aan de aanbeveling uit de evaluatie van 2020. Extra onderdeel van de expertbijeenkomst is het consulteren van experts over stimuleren van adoptie via verzwaren van de huidige verplichtingen van IPv6. De expertbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 11 april 2024. De openbare consultatie wordt ingepland om de zomervakantie heen (medio juni).

3. Meer toegang en openbaarheid

e. Vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie MDTO

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor het vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie MDTO geschikt is om te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting). MDTO is een standaard voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens. Hierdoor wordt het mogelijk overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te houden.

Nationaal Archief heeft MDTO op 1 maart 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 2 mei 2024. De verwachting is het Intakeadvies na de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

MDTO en TOOI zijn parallel aangemeld bij het Forum op verzoek van Bureau Forum Standaardisatie (BFS) om mogelijke overlap van MDTO en TOOI in het functioneel toepassingsgebied zo vroeg mogelijk gedurende de vervolprocedure inzichtelijk te hebben. De verwachting is het Intakeadvies na de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

f. Kennismodel voor overheidsinformatie TOOI

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of het kennismodel voor overheidsinformatie geschikt is om te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting). TOOI is een kennismodel voor het definiëren van een gemeenschappelijke taal

waarmee data en metadata uitgedrukt kunnen worden. Hierdoor wordt overheidsinformatie beter vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar.

KOOP heeft TOOI op 1 maart 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 25 en 28 april 2024. De verwachting is het Intakeadvies na de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

MDTO en TOOI zijn parallel aangemeld bij het Forum op verzoek van Bureau Forum Standaardisatie (BFS) om mogelijke overlap van MDTO en TOOI in het functioneel toepassingsgebied zo vroeg mogelijk gedurende de vervolgprocedure inzichtelijk te hebben. De verwachting is het Intakeadvies na de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

Ad G. Voortgang doorontwikkeling lijst (aanbevolen) standaarden

[Bijlage: geen]

1. Doorontwikkeling lijst aanbevolen standaarden

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 20 april 2022 presenteerde Paul Dam van Lex Digitalis de conclusies van zijn [onderzoek naar de doorontwikkeling van de lijsten](#) open standaarden. Het Forum Standaardisatie gaf Bureau Forum Standaardisatie (BFS) opdracht om gevolg te geven aan de adviezen uit dit onderzoek. Dit is de voortgang op nog openstaande actie:

- Bureau Forum Standaardisatie heeft een aantal standaarden geïdentificeerd die wel waarde hebben op de lijst aanbevolen standaarden maar als 'gangbaar' kunnen worden aangemerkt. Het gaat om standaarden zoals TCP/IP, HTML en SMTP. BFS verwerkt de reacties uit de schriftelijke review van leden van het Forum Standaardisatie op de selectie van deze standaarden en past deze reacties toe op het labelen van deze standaarden met het metadata label 'gangbaar' in het registratiesysteem voor open standaarden (ROSS) en het bijbehorende [Forum Standaardisatie Kennismodel](#) (FSKM).

2. Onderzoek borgen actualiteit standaarden (versies)

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 27 september 2023 stemde het Forum in met het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar het borgen van actualiteit van standaarden (versies) op lijst open standaarden. Het onderzoek is inmiddels nagenoeg afgerond. De verwachting is de uitkomsten van het onderzoek voor te leggen aan het Forum Standaardisatie in de vergadering van oktober van dit jaar.

Het onderzoek onderzoekt verschillende mechanismes om kleine versiewijzigingen met geringe impact op de eindgebruikers te kunnen doorvoeren op de lijst open standaarden zonder dat een gehele toetsingsprocedure hiervoor wordt aangewend, maar wel met behoud van de zorgvuldigheid van het Forum Standaardisatie en binnen de bestuurlijke en besluitvormende context waarbinnen het Forum Standaardisatie opereert.

Ad H. Mededeling vanuit de Stuurgroep Open Standaarden

[Bijlage: geen]

Extra Stuurgroep Open Standaarden

Het is de intentie om de Extra Stuurgroep Open Standaarden te laten plaatsvinden vóór de zomervakantie 2024. De eerder gekozen data 19 juni 2024 en 2 oktober 2024 vallen samen met events (respectievelijk CIO Dag 2024 en ONE Conference) en vervallen daarom voor een Extra Stuurgroep Open Standaarden.

De Extra Stuurgroep Open Standaarden is een fysieke bijeenkomst om een aantal bredere ontwikkelingen rond standaarden op de lijst open standaarden te behandelen. Het Bureau zorgt voor de voorbereiding van de bijeenkomst.